

Маценко Світлана Михайлівна, здобувач вищої освіти філологічного факультету
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Україна

Науковий керівник: Гуменюк Інна Леонідівна, канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, Україна

СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В 7 КЛАСІ НУШ

Формування безпечного освітнього середовища є фундаментальною умовою для ефективного навчання й гармонійного розвитку особистості в умовах Нової української школи. Безпека в освіті охоплює фізичний захист, психологічний комфорт, емоційне благополуччя всіх учасників освітнього процесу – учнів, учителів і батьків, а також дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки.

Створення безпечного освітнього середовища для учнів стало предметом вивчення наступних дослідників: С. Борисової [2], Л. Бутузової [4], Н. Сосновенко [7], Г. Євсєєвої [5], О. Боровець [3], М. Астахової [1], О. Мельничук [6] та інших. Ми погоджуємося з думкою Н. Сосновенко, яка зазначає: «Вважаємо, що психологічно безпечне освітнє середовище – це сукупність таких умов, як комфортність перебування кожного учасника освітнього процесу в закладі освіти, психічне здоров'я кожного учасника освітнього процесу, мінімізація проявів насильства в закладі освіти. В умовах військового стану в Україні учасники освітнього процесу перебувають щоденно в стресовому стані, і тому потребують постійної психологічної підтримки» [7].

Поняття безпечного освітнього середовища передбачає не тільки створення умов, вільних від фізичних загроз, але й забезпечення комфортної взаємодії між учасниками навчального процесу, атмосфери довіри, взаємопідтримки, толерантності й поваги. Особливого значення це набуває в умовах повномасштабного вторгнення, коли освітні заклади стають не просто просторами для навчання, а й форпостами безпеки.

Зауважимо, що створення безпечного середовища на уроках англійської мови у 7 класі має на меті не тільки розвиток комунікативних навичок, а й виховання впевненості, емоційної стійкості та поваги один до одного. Інтерактивні методи навчання – рольові ігри, робота в парах і групах, тематичні обговорення фільмів, пісень чи життєвих ситуацій – допомагають долати страх помилки, сприяють розвитку мовлення і підтримують почуття безпеки.

У відповідь на нові виклики сучасності, важливо впроваджувати «Кодекс безпечного освітнього середовища (КБОС)» – документ, що регулює порядок дій закладу щодо захисту дітей, запобігання насильству, протидії дискримінації та формування культури безпеки серед усіх учасників навчального процесу.

Під час уроків англійської мови в 7 класі НУШ можна відпрацьовувати мовлення й одночасно вдосконалювати навички безпечної поведінки учнів під час

повітряних тривог за допомогою рольових ігор «Safety at School», «Emergency Evacuation Drill», «Helping Each Other in Crisis» тощо. Цікавим для учнів може бути створення інформаційних постерів англійською мовою «Rules During an Air Raid», «First Aid Tips», «How to Stay Safe Online».

Звернімо увагу, що невід’ємними під час уроків англійської мови можуть бути обговорення реальних історій про допомогу та підтримку під час війни, формування моральних цінностей й комунікативних навичок; мініпроекти, які передбачають створення коміксів або презентацій про безпеку в різних ситуаціях; тренувальні вправи, завдяки яким можна зробити симуляції евакуації з використанням дій англійською мовою.

Підсумовуючи вище викладене, можна зробити висновок про те, що безпечне освітнє середовище – це безперервний процес реагування на виклики життя, постійний пошук нових ресурсів, ідей та шляхів забезпечення емоційного і фізичного благополуччя кожного учасника навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Астахова М. Безпечне освітнє середовище: профілактика дитячого травматизму в умовах воєнного стану. *Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров’язбережувальної освіти* : зб. наук. праць. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. С. 13–18. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5b6e1de2-e485-428f-b075-ddcdfbecacad/content#page=13>.
2. Борисова С. Безпечне освітнє середовище НУШ. *Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій* : матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Слов’янськ, 7–8 жовтня 2021 року. Слов’янськ : Папірус, 2021. С. 32–36.
3. Боровець О. Освітнє середовище початкової школи: сучасні підходи та вимоги. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/6/124>.
4. Бутузова Л. Безпечне освітнє середовище у контексті задоволення потреб учня. *Theoretical and practical aspects of the development of science and education* : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. (March 05 – 08, 2024) Prague, Czech Republic. 2024. С. 240–248.
5. Євсєєва Г. Безпечне освітнє середовище – вимога часу. *Адаптивні процеси в освіті* : зб. матеріалів 4-го Міжнар. наук. форуму. Київ: Юстон, 2025. С. 173–174.
6. Мельничук О. Право на безпечне освітнє середовище та на безпеку закладу освіти: пропозиції до законодавства. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/39441/1/Collection%20of%20materials.%202024.pdf>.
7. Сосновенко Н. Психологічно безпечне освітнє середовище ЗЗСО. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/737956/1/Sosnovenko_Horlenko_tezy2023_bezpechne_osvitnie_seredovyshche.pdf.